

Por: Arturo Sánchez Cidrás

Eran as catro da mañá do xoves 14 de setembro de 1972; e segundo o parte meteorolóxico, noite despexada, pero fresca. A familia bueuesa Dolores Malvido e Luís Eugenio Davila acudiron, coa presa dun parto próximo, ao Sanatorio Santa María da capital¹. Alí teñen o seu segundo fillo ao que días despois lle poñen o nome de Luís. O que ninguén sabía era que o neno agochaba a semente da arte, a que co paso dos anos medraría para goce de moitos. Mais non adiantemos acontecementos e vaíamos pouco a pouco...

A súa traxectoria académica comezou no parvulario do Colexio Virxe Milagrosa de Bueu onde unha monxa será quen de capitanear, con maior ou menor acerto, os seus primeiros trazos co lapis.

Rematada esta etapa pasa ao Grupo escolar de Bueu, hoxe CEIP Plurilingüe A Pedra, onde estuda a Educación Xeral Básica (EXB)², logo pasou ao Instituto... pero o que en realidade máis interesa coñecer é a súa traxectoria no relacionado a esa paixón polo debuxo.

El mesmo lembra en distintas entrevistas e charlas que dende pequeno lle gustaba moito debuxar, de feito no colexio os modelos eran os compañeiros, mestres,..., que ás veces chegaban a fotocopiar os debuxos para levar entre eles; e ata chegou a debuxar a súa peculiar '*Capela Sixtina*' de superheroes, monstros, animais, indios e vaqueiros etc. polas paredes da súa casa. Tamén reconece que se formou co exercicio de copia de debuxantes consagrados ao través dos cómics (Asterix e Obelix, Tintín,...) ou das bandas deseñadas (El Roto, Quino, Forges, Gallego Rey etc), coa metodoloxía académica na Escola de Artes e Oficios 'Pablo Picasso' de A Coruña e, nos últimos anos, co traballo e estudo diario.

Luís Davila Malvido

A pesar de todo non aterrou como profesional no campo do debuxo de forma directa xa que os seus tres primeiros anos no mundo laboral fíxoos nunha Caixa de Aforros, actividade que deixou para estudar o que en realidade lle gustaba, o Deseño Gráfico. En 1995, rematados estes estudos na Coruña, pasa a exercer para axencias de publicidade como deseñador gráfico. En 1997 entra a traballar no Faro de Vigo como ilustrador de infografías, maquetaxe, portadas para

¹ Xa non se levaba o de parir na casa, e en Bueu non había, nin hai, centro hospitalario. Os sanatorios e hospitais pontevedreses eran os lugares de referencia aos que acudían unha grande parte da poboación.

² Do paso polo centro, del e de todos os do seu curso, aínda hai profesores que se lembran con moito cariño e nostalgia. Por nomear unha, a título de exemplo, direi Josefa (Pepita) Louro Lojo que é a que sempre me fala deles. Nalgunha entrevista Luís queixase de que non era bo estudante; lembro que no último curso da EXB, en todas as materias, o número de sobresalientes superaban ao de notables (que era a nota máis baixa que tiña) o que o desminte polo menos neste tramo académico.

Suplementos, ilustracións, deseño de páxinas interiores, caricaturas etc. e onde comezou coas tiras de humor dende a estreia da edición do Morrazo do mesmo xornal.

Dende o primeiro momento as súas tiras de humor apoderáronse do sorriso de moitos lectores que, cada vez máis, o seguen con avidez en: «*O Bichero*»³ (no Morrazo), «*O Tochas*»⁴, «*O Fotomatón*» (en Vigo), «*O Toxo*»⁵ (no Deza) etc.

Pero as cousas non ocorren por casualidade, e o éxito de Luís Davila ten moitos elementos relevantes detrás. Comezando porque é un grande artista como debuxante e pintor que, dende o seu reduto de liberdade, explora con ‘*outra mirada*’ a esencia do acontecer diario no mundo da política, deportivo, social,... para logo debuxala co filtro da idiosincrasia e o sentir do local, que é o que máis coñece. Por iso adereza todo de algo tan vital para el como a ironía, a retranca, o humor, a linguaxe, para presentalo como espazo para a reflexión e goce intelectual. O seu humor pinta de “branco”, non ofensivo, fuxindo deliberadamente do escatolóxico e doutras cores que polarizarían a mensaxe.

El mesmo tamén reconece que non sempre é doado conseguir cada día unha boa idea que faga unha crítica ou mostre aspectos inesperados da actualidade. Pero aí é onde a creatividade e curiosidade, potenciados co esforzo e o labor de autocrítica, lle axudan a mellorar para sacar adiante as viñetas.

Os personaxes que utiliza están celosamente coidados e caracterizados e xorden do máis esencial das mulleres e homes coas que se atopa na vida diaria, como “*Dora desbrosadora*”, unha muller que define como brava, forte, voluntariosa..., e outros protagonistas como Moncho, Lurditas, Marsial, Araceli, Margarita etc.

Luís Davila non só che fai rir coa actualidade senón que de cando en vez el rise de si mesmo e ofrécese como diana da risa como cando pon un debuxo dun mariñeiro nun bote cun contorno baleiro, incompleto e di “*Unha de dúas: ou isto é naboeiro, ou o debuxante tiña poucas janas de debuxar*”⁶, perfeccionado, como pode verse na viñeta, 22 anos máis tarde; ou como cando naceu o seu fillo Roi...

Luís Davila pintor:

Como artista plástico que é, a súa produción canalizouse tamén por outras facetas da arte como pode ser a pintura, pintura mural (Pontes, Lugo, Bueu, Cedeira, Pontevedra, Santiago -F. Galega de Fútbol-, Vigo -Iona de Marcador en Balaídos- etc.), carteis de festas (Rábade, Tintafemia, Pan con touciño, ...), o debuxo dixital e outros eventos (Exemplo a Marcha Jarnacha de Arteixo).

³ Nome elixido por referendo entre os amigos de Luís. O outro nome que lles propuxera era: ghallapán.

⁴ Estreado no verán do 1998.

⁵ Nome dun mozo que goza das vacacións...

⁶ Faro de Vigo 14-9-1999

Ao mundo do lenzo chegou máis tardiamente (2000), pero o fixo con selo propio. A súa pintura é fundamentalmente figurativa na que pon a pegada nas liña e no tratamento das cores. Cores que son planas e perfectamente combinadas para, coa barreira da liña, reflectir outras dimensións e permitir outras formas interpretativas da imaxe que estiliza a base de superposicións suxerinte deixándoas espidas do superfluo.

Unha grande parte son acrílicos nos que a temática foi evolucionando dentro dun círculo recorrente como é a muller soa, como deusa da música ou traballadora en oficios artesanais, moitos deles esquecidos; tamén os homes coma mariñeiros ou labregos; o mundo do mar e o folclore etc.

Para amosar a súa obra e chegar con esta a moita xente válese dos recursos que permiten a súa web e o seu blog ou as redes sociais, pero tamén enfronta a obra e o público nas exposicións nas que participa ao longo da xeografía galega. Exposicións como a que en 2003 participou con outros

2003-Exposición en 'A Pedra'

artistas bueueses, co gallo das Letras Galegas no Colexio A Pedra; ou polo Día Internacional da muller (2005), na sala Amalia Domínguez Búa de Bueu; Galería Chyoma de Vigo (2009); CIM de Poio (2012); no Espazo Expositivo do Centro Cívico do concello de Malpica (2014); en “O camiño do humor” no Museo do Mar de Galicia en Vigo (2019); na capela de S. Toque en Sada (2021- programación do Movemento Cultural Esperto); no Centro Comercial Arousa etc.

Luis Davila, aparte da satisfacción de moita xente tamén obtivo un recoñecemento a través de certames ou convocatorias oficiais. O primeiro foi en 2005 pola súa obra plástica no do IX ‘Certame de Arte no Morrazo’. En canto á Banda deseñada gañou en catro ocasións (2014-2016-2017-2019) o Premio Fervenzas Literarias.

É de destacar, aínda que sexa menos coñecida, a súa defensa da Lingua Galega a través do seu traballo e de carteis específicos para defendela e/ou promocionala, polo que en 2014, acadou o Premio San Martiño de normalización lingüística convocado pola Asociación Cultural O Brado da Estrada e en 2016 o Premio Xoán Manuel Pintos ao compromiso coa lingua na 6ª edición, convocado polo Concello de Pontevedra e a Rede Amiga da Lingua (REAL).

Davila e o Teatro

Luis Davila xunto co seu amigo o actor Carlos Blanco, como artistas do humor levan espectáculos de teatro non só pola xeografía galega senón tamén polo estranxeiro e ata polas aulas dos institutos e colexios.

Puxeron en marcha funcións de teatro como ‘Menú do día’ que ao seguinte anos derivou en ‘Menú de noite’ na que traballan coa actualidade como tema, coa palabra do monólogo de Carlos e coas imaxes dos debuxos de Luís.

O formato de debuxar en directo na tablet o utilizouno en diversos eventos como coa música en directo da banda de Bueu no Festival de Curtas de Bueu (FICBUEU) 2017; na inauguración do estaleiro de Purro (en Bueu) mentres catro poetas lían os seus versos; ou cando con Carlos Blanco conduciron os *V Premios Martín Códax* no pazo da Cultura de Pontevedra etc.

Esta comunión entre Luís Davila e Carlos Blanco vai máis alá do teatro e cristaliza (2016) noutras colaboracións, exemplo dos cales é o fomento da cultura escénica local da Illa de Arousa, coa Asociación '*Cultura nos cons*' na que tamén participan artistas coma Budiño, Uxía e outros.

Luis Davila, referencias bibliográficas

En 2007 comeza a publicar na revista de humor *Retranca* (2 páx.) na que en 2008 dáse unha separata-libro monográfica de Davila co título *Jalisia kanibal*. Colabora en diferentes salóns de banda deseñada e humor. En 2009 e 2011, coa edición por parte da Federación de Comerciantes e Industrias do Morrazo (FECIMO), vén a publicar tres libros titulados «*O Bichero*», nos que fai unha selección das tiras deseñadas deses anos que acadaron unha grande aceptación ata chegar a esgotalos prontamente. A partires de 2014 a 2020 edita 8 libros máis cun formato semellante e co mesmo título, coa diferenza que nestas ocasións Luís Davila é autor e editor.

Para celebrar os 20 anos na sección «*O Bichero*» do Faro de Vigo, este xornal publica en 2019 un libro titulado '*Ilustrando. As historias do noso día a día. O Bichero*' coa "recompilación do mellor da súa obra".

En 2008 a *Sociedade Anónima Xestora do Banco de Terras de Galiza* (BANTEGAL) editou o libro '*Sorrisos e boa colleita : unha homenaxe dos humoristas gráficos galegos ao noso rural*'. E, como é de supoñer, non podería faltar o bueués Luís Davila cunha nota biográfica e unha tira de *O Bichero* nas páxinas 32-33.

No 2013 o Faro de Vigo edita o libro '*Humor gráfico de Faro de Vigo. Noventa anos de sonrisas*' no que fai un repaso de todos os humoristas gráficos que publicaron, dende 1923 ata ese momento no xornal vigués. Como non podía ser doutra maneira aparecen referenciados dous artistas bueueses como son Salvador Massó García e, como non, Luís Davila.

Luis Davila na comparsa Vou nun Bou

Dende 2004 Luís Davila e os seus compañeiros saen á rúa militando activamente no acontecemento transgresor por excelencia, o Entroido, e fano pola canle da "*troula, festa rachada e crítica social*" ao que habería que engadirlle cos filtros de solidariedade, respecto, denuncia, política etc.

Nos últimos 18 anos, *Vou nun bou* é uns dos referentes do Entroido na bisbarra. De Davila e demais compañeiros hai quen di que semellan levar a troula no ADN, ou cando menos véselles con expectación espallando esta en forma de carteis, letras, adornos...

As raíces do grupo están solidamente fixadas a Bueu, máis eles considéranse un barco amarrado a Bueu, Beluso, Cela e á illa de Ons.

Con respecto a Ons, dicir que todos os anos os compoñentes da comparsa pasan unha fin de semana de celebración nesta, polo que non é de estrañar as referencias á illa que agora veremos.

No 2007 sacan, entre outras composicións, o que moita xente considera o himno de Bueu: “*Son de Bueu*” onde nunha das estrofas ten en conta o solpor da illa:

*As dornas coas súas velas
riqueza da nosa ría
o branco das súas praias
e o sol por riba da Illa.*

Neste mesmo ano outra das cantigas titulouse “*A dios rogando*” que tal como recolle Onstopus 4 ten que ver coa anécdota ocorrida o Día de Defuntos do ano anterior coa lectura, a todos os que acudiran ao cemiterio, dunhas oracións por parte dunha rapaza da illa en resposta ao peche da igrexa...

*Na Illa houbo cerimonia
día de tódolos santos
ela dirixía os rezos
no lugar do camposanto
Púxolle tanto fervor
cando foi dicir o credo
xa conseguira reunir
tres Dioses e dous Sampedros*

ESTRIBILLO

*Carallo!!! vin visitar os defuntos
e eston algo emocionada
pro ano tamén hei de dar as ostias
que xa estou acostumbada
Estas son historias da Illa
estas son historias de Bueu
Estas son historias da Illa
estas son historias de Bueu*

*Non había monaguillo
que lle tocara a campana
ela virou o mandil
dixo: "xa teño sotana"
Díxolles non vós queixedes
que xa tendes cura novo
¡¡¡mira qué cachas, qué peitos!!!
¡¡¡este cura, ten de todo!!!
ESTRIBILLO*

*A cousa non é de broma
que comentou moi en serio
a ver se xunto unhas monxas
pra fundar un monasterio
Propoñemos desde aquí
aínda que sone de risa
na festa de San Xaquín
deixen a ela, facer a misa
ESTRIBILLO*

No 2010 coa lembranza daquel episodio no que se di que o cura Blanco Clemente lles aconsellara aos insulares de Ons, que para a súa defensa por extraer ilegalmente os metais dun barco afundido que lle dixeran ao xuíz que atoparan o “ferro aboiando”, unha das letras do Vou nun bou titulábase “*O porco aboia*” no que narra o que pasou ao levar un porco á illa:

*Esta historia comezou
por levar un porco á Illa.
“Cóidame deste animal
porque é unha marabilla”.*

...

*Que tranquilo iba o porquiño,
lle meteran dobre sedación.
Que contento iba aquel home
da mellor persebeira de Ons.*

...

*Estas son historias da Illa
estas son historias de Buen,
estas son historias da Illa
estas son historias de Buen.*

Pero a referencia máis clara foi a do Entroido 2020, ano en que os veciños de Ons estaban a ter problemas serios coa administración. E *Vou nun Bou* tomou partido e coa música de Talismán (Rosana) cantaron “*Ons en loita*”:

*Vaia xogada fixo o Padriño,
jodeu a Illa para os amighos.
Privatizándoa entre bastidores,
irá expulxando ós seus moradores.
Rematará poñendo unha verja,
farase o amo e sen darse cuenta.*

*E cando vaian velar ó camposanto
no habrá ninguén alí enterrado.
E construírán no seu lugar
apartamentos e adosados.
Camisa negra é a cor contra ese cupo
que marcará o seu futuro.
Ninguneados, a reacción é pelear xuntos.*

*Comenza a loita de unha estirpe
moi orgullosa das súas raíces.
Por eses homes, esas mulleres,*

*con coraxe e tesón deixaron alí a pel.
Agora van vir os fondos buitre
para cambiar as casas por suites.
Farán negocio dun patrimonio,
por ben da humanidade.*

*Forzas do mal merodean a Illa,
entran nas casas, pasan revista.
Hai que agocharse dos picoletos.
¿Como llo contarán ós abuelos?
Ai! Camarvey xa non é o que era,
o pijerío borron as huellas.*

*Como unha losa caeu no vecindario,
para ir a Ons sacar visado.
Ninguén en Bueu xamais pensou
que acabarían sendo extraños.
Algo tramado ha de ter a Xunta en curso*

*e ofreceranlle un bono-cupo
pra ter calada á xente de Ons o tempo
xusto.*

*Pra ir de O Curro ata Melide
esixirán que te identifiques.
Farán controis para ir ó Faro,
Buraco, Area dos Cans, A Laxe ou
Canexol.
Polos Oteros, polos Reirises,
por todos Dioses no hai que rendirse.
Máis cunha Illa é un sentimento.
No hai rol que negociar.*

*E cando vaian velar ó camposanto
no habrá ninguén alí enterrado,
nin unha placa pra recordar o seu pasado.*

Ons nas viñetas gráficas de Luis Davila

Xa comentamos de Luís Davila que fala e trata na súa obra, directa ou indirectamente, da súa contorna e das súas xentes. Non sempre o explícita ou nomea. No caso de Ons, a súa referencia vai ligada ao mar, á retranscra dos mariñeiros, aos apelidos destes, á súa problemática social, ás súas desgrazas, á propiedade, etc.

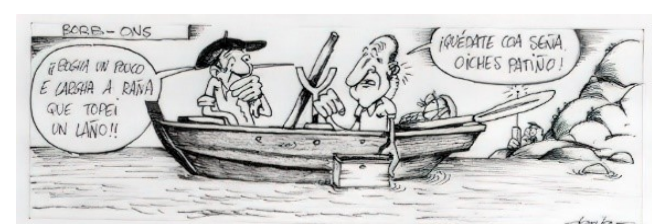
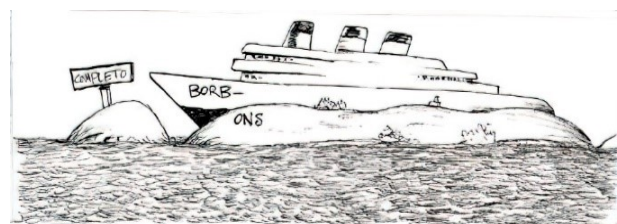
Por iso cando vemos viñetas como estas que fan referencia ao Chapapote e ao esforzo de milleiros de persoas que con grande coraxe enfrontáronse co desastre medioambiental para minimizar o impacto na costa galega o lector pensa nas illas, e Ons é a primeira opción como epicentro que foi desta desgraza.

As veces Ons serve de horizonte no mar da viñeta e mesmo coma mención indirecta pola súa pertenza ás Illas Atlánticas e os problemas que isto supuxo en distintos momentos (canon, privatización do cámping, fondeo na illa, regulación de visitantes etc.).

Magnífica, polo espazo singular da illa, pequenas cousas (como o 'Accidente histórico') ou utiliza a toponimia da illa para o humor directo ou mesmo para xogar coa política:

Rematamos aquí este artigo dun debuxante bueués que puxo o seu bo facer ao servizo da arte e conseguiu un enorme apoio social, facendo que unha das partes do seu traballo, o humor gráfico, sexan un referente no xénero.

Máis Davila non só é un perspicaz deseñador gráfico, pintor, muralista, deseñador de roupa e complementos varios, etc. senón que tamén é unha excelente persoa que non dubida en participar en charlas nos colexios⁷, Asociacións, concellos etc. poñendo as súas viñetas e enxeño ao servizo de causas nobres. Constancia do seu apoio, dende as súas tiras, dende o teatro etc. pero tamén participando cos seus carteis en campañas directas, ás persoas con cancro de mama, contra a violencia machista⁸, a discriminación laboral etc.

Dende aquí queremos que os seus desexos se cumpran na totalidade e que Ons siga a estar presente... pero para gozo de todos.

⁷ Ou directamente verter a súa arte nas paredes de centros educativos, como o CEIP de Cela.

⁸ Nomeado "Socio de honor" da Asociación de profesionais dos Centros de Información ás mulleres (ASOCIM)